

Nastojanje da se na festivalu prikaže što više novih skupina i koreografija, veoma je pozitivno. Trebalo bi provesti i obećano nagrađivanje najboljih novih koreografija, jer bi to bila najbolja pobuda koreografima za što solidniji rad.

Zaključujući ovaj članak, izrazujemo svoju osobitu želju da na idućem festivalu vidimo što više dobrih i novih tačaka, a posebno bi nas veselio nastup zagrebačkog društva »Joža Vlahović«, koje je ove godine doživjelo najveću međunarodnu afirmaciju, osvajanjem zlatne medalje na Svjetskom festivalu omladine u Helsinkiju, a za protekle tri godine nije nijednom nastupilo na festivalu u Koprju.

Ivan Ivančan

KRČKI FESTIVAL U 1962.

Krčki se festival po nekim svojim elementima izdvaja iz niza poslijeratnih folklornih festivala u našoj zemlji, posebno ovogodišnjih. Ono što ga u prvom redu čini izuzetkom u odnosu na ostale jugoslavenske folklorne festivale, to je njegova cjelovita, razložna i opredijeljena pojava u svijetu, manje-više, sadržajno heterogenih i tek idejom vanjske atraktivnosti tumačenih festivala na temu tradicijskoga muzičkog govora. Po trajanju, po opsegu kulturnog materijala, a možda i po broju sudionika, to je naš najmanji folklorni festival. Za sada se održava u jedinoj dvosatnoj izvedbi, s oko stotinu izvođača, koji interpretiraju isključivo krčki narodni ples, krčku narodnu pjesmu i krčku instrumentalnu svirku. Po godinama izvođenja, to je naš najstariji folklorni festival. Uz prekid za vrijeme rata, i uz poneke godišnje prekide u prvim poslijeratnim godinama, Krčki festival bilježi tridesetak godina relativno kontinuiranog javljanja. Po autentičnosti materijala koji taj festival predstavlja, to je neosporno jedan od rijetkih (— ako ne momentano i jedini —) jugoslavenskih folklornih festivala koji festivalsku građu njeguju u isključivo originalnom folklornom kazivanju, gdje između publike i narodnog umjetničkog stvaralaštva nema posrednika (osim razumljive intervencije prisutnih stručnjaka koja nužno proizlazi iz režijskih i tehničkih aspekata festivala kao predstave). Zbog svih tih razloga ovaj festival već godinama privlači pažnju muzikologa, folklorista i etnologa, no prvi su put ove godine stručni radnici imali prilike da u neposrednom pripremnom radu zabilježe i sve vrednote, ali i sve subjektivne i objektivne probleme ove skromne, ali nadasve ozbiljne kulturne manifestacije.

Ono što još uvijek nedostaje Krčkom festivalu, to je njegovo određenje i stabilnije društveno definiranje, i u materijalnom, i u organizacionom, pa čak i u tematskom smislu riječi. Kako se god, naime, Krčki festival od samoga svog osnivanja predstavio kao smotra takozvanih izvornih folklornih skupina, što je i istaknuto, ipak je i taj festival u posljednjih nekoliko godina pokazao zabrinjujuća kolebanja u traženju svoje idejne i repertoarne fizionomije. Bez čvrste organizacione podloge, prepušten tek ideji turističke atrakcije i ostvaren gotovo isključivo iskre-

nim no nesistematskim zalaganjem pojedinaca entuzijasta, (što se uz sve neosporne kvalitete takva rada ne može prihvatiti kao oblik budućih realizacija festivala otoka Krka), taj se je festival prošlogodišnjom izvedbom našao gotovo pred gubitkom svojih osnovnih vrednota: svoje izvornosti i svoje stanovite kulturno-geografske i kulturno-historijske logičnosti. Relativna vrijednost ovogodišnje izvedbe (Malinska, 5. VIII) sastojala se upravo u tome što je taj kvalitetni pad krčko-festivalske krivulje možda i definitivno zaustavljen. To je bio festival lišen folklornog i turističkog kiča, s uočljivom tendencijom za izborom onih pojedinaca i skupina izvođača koji folklornu muzičku građu interpretiraju u najboljem mogućem obliku. Nastupili su plesači Dubašnice, Omišlja, Vrbnika, Dobrinja, Baške Drage i Milohnića (TANAC). Pjevači sa cijelog otoka, a osobito su se istakli dječja skupina poljičkih sela sa nekoliko izvanrednih starinskih popijevaka i trojica najstarijih pjevača iz Vrbnika s prastarom »Stojit mi vrbnička«.

Od narodnih muzičara nastupili su poznati krčki sopci, koji i jesu duša svih Krčkih festivala (SOPELI), dalje, jedan krčki svirač na dvojnica (DVOJKINJE), i vrijedan gost s otoka Cresa sa svirkom na mješnicama (MIHČIĆ).

Stanovita daljnja kolebanja o tematskom rasponu Krčkoga festivala odnose se na pitanje — hoće li Krčki festival svojim sadržajem ostati strogo u granicama otoka Krka, što bi se moglo ostvariti s obzirom na bogatstvo varijanata muzičke baštine toga kulturnog lokaliteta — ili će se identificirati s terenom takozvane istarske, netemperirane, muzičke ljestvice, što bi značilo da bi se festivalski Krk samo našao u prirodnom središtu jedne značajne muzičke izražajnosti. Drugo pitanje koje se nameće budućem Krčkom festivalu kao neki režijski problem — jest pitanje: hoće li taj festival predstavljati pučku svečanost otoka Krka, kojemu je objekt pažnje krčki plesač, pjevač, muzičar ili taj festival teži organiziranim oblikom izvedbe, u kojoj objekt pažnje postaje ples, pjesma, muzika, i u kojoj doduše nema mjesta vrijednom ad hoc improviziranju izvođača, no koja se temelji na sistematskim i preciznim pripremama, karakterističnim za visoko kvalitetnu predstavu. U tom slučaju bilo bi bolje reći predstavu-izložbu, jer javne i organizirane izvedbe takozvanog izvornoga folklornog muziciranja morale bi postati izložbe (izložbe u nekonvencionalnom smislu riječi), kojima jednako kao i na »klasičnim« izložbama materijalne kulture prethodi tematska, likovna, odnosno režijska i organizaciona stručna priprema, čak i s određenim autorstvom pojedinaca ili stručnog kolegija. S razumljivom opaskom da time pojam pučke svečanosti, i u okviru otoka Krka i izvan njega, ostaje otvoren problem koji momentano izlazi iz okvira ovoga razgovora. — Daljnja pitanja budućega Krčkoga festivala odnose se na trajanje i na karakter festivalskog rasporeda. Ove se je godine trajanje Krčkog festivala produžilo na cijeli dan, što se pokazuje prijeko potrebnim. Prije podne festivalskog dana, solisti, izvođači interpretirali su instrumentalnu muziku i pjesmu stručnjacima, u posebno pripremljenoj prostoriji, u svrhu što povoljnijega magnetofonskog snimanja. Ovaj zatvoreni sastanak stručnjaka s izabranim narodnim kazivačima (koji je

za ovu godinu predstavljao tek nenajavljeni pokušaj), gdje se ne samo povećava mogućnost broja snimaka, nego gdje se ostvaruje i stručna diskusija uz živo demonstriranje kazivača, najavljuje možda jedan nov i značajan aspekt Krčkog festivala. Aspekt festivala kao katedre jednoga kulturnog lokaliteta, gdje bi se danas-sutra na organiziran način pristupilo bilježenju i stručnom komentiranju ovoga muzičkog i likovnoga kulturnog kruga.

Ovogodišnji Krčki festival organiziralo je Narodno sveučilište općine Krk. Osim uspjelog nastojanja da Krčki festival vrati u dragocjene okvire izvornoga folklornog muziciranja, ovogodišnji je organizator opširnijim izvještajem, upućenim na odgovorna mjesta, predstavio i problematiku i perspektivu ove festivalske manifestacije. Ukoliko bude ta problematika naišla na svestrano razumijevanje, dobili smo festivalski teren na kome se gotovo primjerno može predstaviti tradicionalna kulturna građa u mnogim okvirima zanimljivim za život suvremenoga čovjeka.

Krčki festival ima za to sve uvjete: ima živ i prisutan folklorni materijal, ima talentiranog i dobronamjernog izvodioca-kazivača, a posjeduje i sve teoretske mogućnosti da bude ostvaren u solidnoj organizacionoj osnovi. To postaje zadatak u prvom redu općine Krk, ali također i cijele zajednice. Krčki festival, iako tematski i kulturno-geografski strogo ograničen, po svojem značenju i po svojoj vrijednosti prelazi okvire lokalne kulturne manifestacije.

Ovogodišnju izvedbu, skromnom ali dostatnom materijalnom pomoći, omogućili su Fond za unapređenje kulturne djelatnosti pri Savjetu za kulturu NRH i Prosvjetna skupština kotara Rijeka.

Beata Gotthardi

FESTIVAL NARODNIH IGARA I PJESAMA U SARAJEVU

Već nekoliko godina u Sarajevu se u proljeće održavaju sreski festivali na kojima po mjesec dana nastupaju amaterski folklorne grupe kulturno umjetničkih društava. Od 1961. građani Sarajeva i gosti, domaći i strani, a naročito ljubitelji narodne umjetnosti, imaju prilike da uživaju i u programima ljetnoga sarajevskog festivala, koji je postao stalna kulturno-zabavna manifestacija, revijskog karaktera. Ove godine festival je otvoren 26. jula a završen je 19. augusta. Zbog učestvovanja i stranih grupa festival je dobio međunarodni karakter. Organizator ovih festivala je poseban Festivalski odbor.

Ove godine dali su večernje koncerte naši profesionalni ansambli: »Kolo«, »Lado« i »Tanec« i ansambli kulturno-umjetničkih društava: »Branko Krsmanović« iz Beograda, »Orce Nikolov« iz Skoplja, »France Marolt« iz Ljubljane, »Slobodan Princip Seljo« i »Vaso Miskin Crni« iz Sarajeva, i »Veselin Masleša« iz Banje Luke. Od stranih gostiju učestvovali su: Državni ansambl »Budimpešta« iz Mađarske, vokalni i instru-